

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2462

av Jennie Nilsson (S)

Skolan som vägen till arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolan som vägen till arbetslivet.

Motivering

Sedan i slutet av 80-talet har sysselsättningsgraden sjunkit i Sverige. Etableringsåldern på arbetsmarknaden har ökat från cirka 21 år för tjugo år sedan till cirka 27 år idag. Den förlängda gymnasieutbildningen, försenade gymnasiestudier och den kraftigt utbyggda högskolan har bidragit till att förskjuta etableringen på arbetsmarknaden. Men den längre utbildningstiden förklarar bara till en mindre del förändringen i arbetslöshets- och sysselsättningstalen. Den mer betydande förändringen finns i gymnasieskolan, och den andel ungdomar som inte avslutar sina studier. I Halland till exempel har omkring var femte elev inte fullföljt gymnasieutbildningen inom fyra år.

Långtidsarbetslösheten bland unga har bitit sig fast och allt fler är beroende av socialbidrag. Personer utan gymnasieutbildning är tydligt överrepresenterade i denna grupp. Den som saknar gymnasieutbildning är normalt inte intressant för arbetsgivarna. Full sysselsättning för unga kräver därför att betydligt fler lämnar gymnasiet med godkända betyg. Men det räcker inte att fokusera på gymnasiet, eftersom problemen grundläggs tidigare.

Grundskolan har stor betydelse för barns och ungdomars fortsatta studier. Det pågår en negativ utveckling mot en mer segregerad skola där socioekonomiska faktorer som föräldrarnas utbildningsbakgrund spelar roll för hur väl eleverna når målen. Det finns problem med bristande uppföljning av elevernas resultat och för lite stöd till de elever som behöver det. Resultaten har nu sjunkit en lång rad år i rad.

Kommunernas resursfördelning till särskilt stöd har i för stor utsträckning visat sig vara otillräckligt och har inte alltid kanaliserats dit de bäst behövs. Konstaterade brister och möjliga lösningar är inte något som marknaden klarar av att hantera. Det är bara genom politiskt ansvarstagande som en bra skola med utbildning på lika villkor kan komma alla till del. Samhället har inte råd att år efter år överlämna en grupp ungdomar till gymnasieskolan utan reella förutsättningar att lyckas.

Lärartäthet, behörighet men också förekomsten av betygsinflation måste synliggöras och brister åtgärdas. En utveckling av lärarprofessionen i vid mening, som betonar betydelsen av kollegialt lagarbete, bör vara en konstruktiv väg framåt.

Man måste hitta nya medel för att motverka de negativa effekterna av den ökade skolsegregationen som beror på det fria skolvalet. Dessutom behöver studie- och yrkesvägledningen i grundskolan stärkas.

Den stora utmaningen för gymnasieskolan är att få alla elever att fullfölja sina studier och att stärka övergången mellan utbildning och arbetsmarknad. Gymnasieskolan har, trots sin formella frivillighet, ett uppdrag att skapa förutsättningar för att alla ska tillgodogöra sig de kunskaper och färdigheter, även generella sådana, som arbets- och samhällsliv ställer krav på. Avhoppet i gymnasieskolan måste därför mötas med mycket tidiga insatser.

Alla elever har behov av grundläggande kunskaper i kärnämnen. Arbetslivet efterfrågar goda kommunikativa kunskaper i både svenska och engelska, samt goda kunskaper i matematik.

Det är också en förutsättning för vars och ens aktiva deltagande i samhällslivet. Därför måste de yrkesförberedande programmen ge eleverna grundläggande behörighet till högskolan.

Det ska också finnas reella förutsättningar för partsinflytande i lokala programråden så att de har ett tydligt uppdrag och tydliga befogenheter. Ett avtal om färdigutbildning mellan branschernas parter är ett viktigt sätt att stärka övergången från utbildning till arbete.

Jennie Nilsson (S)